

gla

slovenske kulturne akcije

L. X. - 3 VOCERO DE LA CULTURA ESLOVENA 15. 3. 1963

"SVOJIM MRTVIM PRIJATELJEM S TURJAKA ZA DVAJSETO OBLETNICO",

se glasi *posvetilo*, ki ga je napisal pisatelj Karel Mauser na čelo svoje velike trilogije iz naših okupacijskih in pookupacijskih dni pod naslovom LJUDJE POD BIČEM. Je to zdaj največji že napisani emigracijski roman po obsegu časa in strani iz naših sivih dni, kajti v celoti bo imel več kot 1200 strani! Vsak del 400 strani in še več. Po zasnovi je podoben Kociprovemu In svet se vrti naprej..., vendar je Kociper obstal pri prvi knjigi in piše drugo, dočim je Mauser trilogijo končal. Začel jo je pred štirinajstimi leti z novelo istega imena, ki nikdar ni izšla knjižno, pač pa v podlistkih; toda ko je končal drugi in tretji del, je tega prvega napisal znova in ga notranje spravil v sklad z ostalimi deli. Zdaj, ko dajemo ta prvi del v tisk, ga z veseljem naznanjamo naročnikom in prijateljem slovenske knjige z željo, da bi čim več ljubiteljev slovenskega branja pritegnil med naše naročnike.

Je to zgodba učiteljice Silve, hčerke iz liberalne ljubljanske družine, ki pa je poslana v Podbrezje na novo učiteljsko službo. Je že zaročena z veletrgovčevim sinom Blažem, Ljubljančanom. Nadučitelj v Podbrezju pa je Viktor Žalar, idealen mladenič kockekovskega kova, katerega idealizem Silva s početka samo občuduje. Tako so postavljene in označene osebe tik izpred vojne, ki potem razvijajo svoje usode skozi vso okupacijsko dobo. Vsak na svoj način, vendar pa je vsem trem skupno to, da so vsi simpatizerji OF in so vsi trije na svoj način vključeni v njo. Poganje s Podbrezja ob prihodu Nemcev, pa potem životarjenje pod italijansko Ljubljano, ko je eden za hlapca, drugi za šiviljo, tretji pa med prvimi odpeljan v Gonars. Tam se znajdeti skupaj Blaž in Žalar in ob njima se razvijajo podobe gonarskega taborišča, kjer nastopa tudi Mauserjev prijatelj pesnik Balantič. Prav Gonars postane usoden za Silvino tragiko. Ko „interveniira“ za „zaročenca“ Blaža pod pritiskom njegovih staršev, jo zapelje italijanski colonelo. Tako za ceno svoje časti reši fanta, do katerega ji je vedno manj, zlasti še potem, ko jo navaja k splavu. Ko Blaž odide v partizane, Žalarja pa po italijanski okupaciji odpeljejo v Dachau, dozoreva v samoti ob hčerki, ki ji čez leto umrje. Obdaja jo nova ljubezen od strani učitelja Jerovška, toda ona je sama zase, pogreznjena v svoj duhovni problem: zaročenec ji je tuj, Žalar obsoja „podoben primer“, ki mu ga je kot nesvojega opisala, Jerovšku pa ne more slediti. Ta njen problem je tako globoko podan, da se vidi, da je vse okolje štirih vojnih let samo ozadje psihologije „učiteljice Same“ in „dekle Ančke“, ki po vrnitvi Žalarja iz Dachaua po zlomu 1945 ne more obstajati ob njem, ki ga ljubi, v Podbrezju, kamor jo znova nastavi, ter se preseli na Dolenjsko.

O drugem delu nočem povedati več kot to, da se ob istih osebah odpirajo novi pogledi, doslej zastrti, na dogodke na Dolenjskem za časa vaških straž in domobrancev, Turjaka in komunističnih sodišč, pa tudi že povojnega uvajanja komunističnega sistema ter končno pokolja vrnenih domobrancev... Vse to kot ozadje notranje duhovne drame, ki jo veže učiteljica Silva v celoti skozi vse tri dele „veleromana“, rekli bi, skioptičnih podob strašnega in čudnega kalejdoskopa zmehčenih okupacijskih in že pookupacijskih dni.

Danes naznanjamo ta roman, ki bo izšel še to jesen z namenom, da zainteresiramo zanj vse Slovence, ki so trpeli zaradi teh in takih dogodkov, ki jih epično nazorno, v lepi slovenski besedi, živahno in psihološko poglobljeno pa z resnico osebnega pričevanja opisuje naš zamejski „domačinski“ pisatelj Karel Mauser, gotovo najprijetnejši in najbolj bralni emigracijski pripovednik.

Naj bo ta reprezentativna zgodba dobe, ki jo je sleherni slovenski emigrant doživljal po svoje, v slednji slovenski hiši potomcem ogle-dalo našega boja in očiščevanja, nam, nje soudeležencem v opomin, vsem mrtvim znancem pa v spomin, kot jim trilogijo posveča tudi pisatelj sam.

td.

KJE SMO — V DOMOVINI?

V Ljubljani gre zdaj med komunisti samimi debata o idealizmu in materializmu, spričo tega, da se mladina oddaljuje od idealov "revolucije". O tem bo treba tudi z naše strani spregovoriti, kako so predvsem mlajši ljudje siti materializma, kako so siti propagande in vsega tega, kar je prinesla "osvobodilna" zmaga; začelo se jim je ložiti po tem, kar je "odnesla". Primož Kozak, sin urednika materialistične Sadobnosti pred vojno, predsednika Slovenske kom. poslanske zbornice, je v glasilu mlajših, Perspektivah napisal članek "Na rob vatikanskemu koncilu", kjer je med drugim dejal: "Že nekaj let je slišati in videti, kako vpliv verstva med našimi ljudmi narašča. Izjave kažejo, da je otrok, ki obiskuje verouk, vse več in so se ponekod že formulirale prave verske šole. Vse večkrat slišimo o novomašniških posvečenjih, ki jih spremljajo prava ljudska slavlja v dobrem pomenu besede. Slišijo se trditve, kako je število ljudi, ki odhajajo v bogoslovje, vsako leto višje, sami pa tudi opazamo obisk cerkva, ki je vse prej kot majhen... Kje smo? Ali bralec sam ne čuti, kako iz negativne slike predvojnega verskega življenja, ki so ga valovi iz leta petinštiridesetega pustili na pesku, vstajajo zanj negativni obrisi?... Res je, da je verska morala metafizična, vendar je morala, ki človeka notranje razčlenjuje, ga uči ločiti laž od resnice in usilvarja v njem osnovno potezo človečnosti — razpon med bitjo in ničem v človeku, da ne govorim o tradiciji, ki je žlahten element življenja vsake človeške skupnosti... Zakaj smo vse to izgubili?"

To vprašanje je že nostalgija. Je že odklon od komunizma, ki je vse to zavedno uničeval.

Ko sem to bral, sem se spomnil besed tajnika poljske kom. stranke Witolda Jarosinskega, ki je na shodu Zveze študentov v Varšavi ježno očital mladini, da "ni več marksistična, da živi v daljni preteklosti" in da je položaj na univerzah "v najvišji stopnji nezadovoljiv".

Kam plujemo?

Izšlo je v letošnjem letu:

MEDDOBJE zv. 1-2

Marko Kremžar
SIVI DNEVI

V tisku:

Karel Mauser
LJUDJE POD BIČEM
I. del trilogije. Čez 400 strani.
Roman iz časa okupacije.

TARIFA REDUCIDA
Concesión 6228
Registro Nacional
de la Propiedad Intelectual
Nº 624.770

kronika

V TISKOVNI SKLAD SKA in GLASA so darovali: gđc. Laharnar Nadislava, E. Ríos, 200 pesov; N. N., Capital, 300 pesov; N. N., Capital, 300 pesov; g. Urh Franci, San Antonio de Padua, 50 pesov; g. Kovač Anton, San Martín, 100 pesov, gđc. Jenko Alenka, V. Madero, 50 pesov; N. N., Hurlingham, 800 pesov; gđc. Markež Mija, Merlo, 100 pesov; g. Jager Franček, Lanus, 100 pesov; č. g. Košmerlj Alojzij, Florida, 300 pesov; č. g. Anžič Anton, U.S.A., 4 dol.; g. dr. Šušteršič Stane, U.S.A., 2 dolarja. — Vsem iskrena hvala!

— *Akademski slikarica Bara Remec* je dobila na razstavi v Bariločah dne 10. t. m. *Veligo nagrado province Río Negro*. Pod pokroviteljstvom Kulturne komisije mestne občine Bariloče je razstavljala 24 slikarjev z 32 deli. Remčeva je dobila prvo nagrado za akvarel „Nahuel Huapi po potresu“, ki je bil tudi odkupljen. Obenem je dobila povabilo, da razstavi samostojno 23. aprila v veliki dvorani Mestnega muzeja (Centro cívico) v Bariločah. Naši ustvarjalni članici čestitamo.

— *Jugoslovanska poezija v angleščini*. Sedanji jugoslovanski režim veliko žrtvuje za prevode v tuje jezike. Lani (1962) je izšlo na primer 17 del članov Društva slovenskih književnikov v tujih prevodih. Zdaj je prof. Janko Lavrin priredil *Antologijo moderne jugoslovanske poezije v angleščini* (An Anthology of Moderne Yugoslave Poetry). Na 200 straneh je podal prerez juslov. poezije zadnjih 60 let. Največji klasiki so prevedeni z največ tremi pesmimi. Od Slovencev Župančič, Gradnik in Udovč. Sicer pa obsega mnogo imen od modernih do najmlajših (na pr. Kovič). Pomagal mu je prevajati tudi A. Lenarčič.

— *Antologija slovenske poezije*: Pri pariški založbi Seghers je lani izšla knjiga Anthologie de la poésie slovène, za katero so pesmi zbrali Cene Vipotnik, Drago Šega in Jože Kastelic. Prevedel jih je Viktor Jesenik, pregledal in napisal spremne besede Marc Alyn, medtem ko je Drago Šega prispeval uvod v knjigo. Uvod imenuje Bulletin critique du livre français, št. 205, januar 1963, „odličnega“ in citira iz njega: „Začetek slovenske poezije sovpada s prebujo narodne zavesti pri tem dolgo zatiranem ljudstvu“, pri katerem je bil jezik edini mogoči izraz neodvisnosti. — Antologija prinaša 27 pesnikov — od Prešerna do sodobnega mladega rodu. Bulletin, po katerem posnemamo te podatke, pravi: „Ta knjiga je važna, kajti francosko občinstvo ne pozna skoro nič tega pesništva, ki je zelo živo in kaže presenetljivo kontinuiteto.“

— Slovenska akademija znanosti in umetnosti je skupno s Slavističnim društvom Slovenije priredila konferenco o novem Slovenskem pravopisu in še posebej o njegovem predlogu glede pisave *bravec*. Konferenca so se udeležili razni kulturni zastopniki in vsi, ki so javno razpravljali o novem pravopisu. Konferenca je posebej poudarila velik napredek pravopisa in s priznanjem njegovim tvorcem priznala njegovo veljavnost. Avtorji pravopisa so konferenco hkrati seznanili z zgodovino in nastajanjem novega pravopisa, z načeli dela in posebej še z razlogi, zakaj so

obrazi in obzorja

DRUGA IZDANJ FRAN KOVAČIČEVE MONOGRAFIJE O SLOMŠKU

Prva po slovensko pisana monografija o slovenski osebnosti je Franc Kosarjev opis Slomškovega življenja (M 1863, ponatis iz Drobčinic). Dejstvo, ki ne priča samo za prepomljivost Slomškove osebnosti, temveč tudi za voljo ohraniti njegovo izročilo. Vrednotiti literarno zvrst biografije je svoje učence naučil Slomšek sam s svojimi življenjepisi v Drobčinicah. Kako je med Slovenci sto let pozneje oslabil čut za kontinuiteto, kaže neverjetni dogodek, da je cerkveni voditelj, ki se zavzelo trudi za Slomškovo beatifikacijo, moral šele v zamejstvu izvedeti za pomen Kosarja.

Večjo zgodovinsko in zlasti še hagiografsko težo kot slovenski Kosar ima obširnejša nemška Kosarjeva monografija o Slomšku. (Samo nemška je poznana A. Slodnjaku, ki v Enc-Jugsl s. v. Biografija trdi, da je Kosarjev življenjepis Slomška iz političnih razlogov moral iziti „na njemačkom jeziku“. Vendar je bila slovenska izdaja prevedena v češčino: 1882 je izšel prevod, ki ga je priredil František Klimka, v Brnu.) Nemški Kosar bo za vse čase ostal temeljno delo o Slomšku, posebno zato, ker je kongenialno dojel in zajel duhovno podobo svetniškega škofa Slomška. Kosarjev opis Slomškovega škofovskega lika je pravo nadpastirsko zrkalo. Posebna zasluga Kosarjeve nemške monografije pa je, da je v njej mednarodni katoliški svet dobil pristno predstavbo o velikem apostolu Slovencev: iz nje je črpal Constantin Kempf SJ za koncizno skico Slomška v važnem delu: „Die Heiligkeit der Kirche im 19. Jahrhundert“ (1923). Predlog, naj se nemška izdaja Kosarja prevede, je bil naraven zaključek iz poznanja sistematičnega in zgodovinskega položaja literature o Slomšku. Dolžnost Mohorjeve bi bila, da prevod, ki se pripravlja, založi. Kosar bo namreč vdilj ohranil svojo nezamenljivo vrednost.

Za stoletnico Slomškovega rojstva je 1900 med mohorjevskimi izšla Slomškova biografija, ki jo je napisal tedaj sloveči mariborski cerkveni govornik dr. Antoin Medved. Delo nima svoje posebne cene, je vse preveč retorično in premalo zgodovinsko, zlasti je pičel prikaz Slomška škofa. Gre pa A. Medvedu za sluzenje, da je živ ohranjal Slomškovo spomin. L. 1900 je napisal tudi članek o Slomšku za „Voditelja v bogoslovni vedah“, ob šestdesetletnici Slomškove smrti pa v „Mentor“ (1922-23).

Tretja slovenska monografija o Slomšku — Fran Kovačičeva — je že v zvezi s prizadevanjem za Slomškovo beatifikacijo. Ko je v letu 1925 pobožni studenjski župnik Jožef Čede duhovniški tretjerredniški skupščini v Mariboru predlagal, naj naslovi papežu prošnjo za beatifikacijo Pija X., je prelat dr. Fran Kovačič poudaril, naj se Slovenci najpoprej pobrigajo za svoje svetniške osebnosti, na primer za Slomška. Kovačičeva opomba je kmalu plenjala. Na sestanku 12. grudnia 1925 je Jožef Čede, ki je duhovno raste ob Slomškovih neposrednih učencih Matiji Arzenšku in Tomažu Rožancu, kot predsednik skupščine prosil navzočega škofa dr. Andreja Karlina, naj izposluje začetek postopka za Slomškovo beatifikacijo (Gl.: A. B., Jožef Čede, „Nedelja“ (Celovec) 12. avgusta 1962, 4). Naslednje leto je tedanji mariborski škof dobil iz Rima dovoljenje za ustanovitev škofijske komisije.

Odkar je leta 1928 profesor Kovačič ob sedemstoletnici ustanovitve lavantinske škofije izdal njeno Zgodovino, kjer je strnjeno kar 35 strani posvečenih Slomšku, je slovenska javnost v njem gledala avtorja potrebne nove Slomškove biografije. Saj je tudi vodil delo škofijske komisije za Slomškov beatifikacijski proces. Nova monografija, ki je zrasla iz direktnega preučevanja virov, je izšla v dveh snopičih pri celjski Mohorjevi 1934 in 1935.

Kovačičeva biografija Slomška je delo izvedenega zgodovinarja in prepričanega častilca Slomškovega, ki je velikega

predlagali pisavo *bravec*. Avtorji so pravčasno javnost obvestili o načelih novega pravopisa in zaprosili za mnenje o reformnih predlogih. Vendar pa odgovora javnosti ni bilo v takšni meri, da bi jih odvrnil od njih

škofa vedno umeval v funkciji slovenskega narodnega svetnika. Vendar ostaja bolj pri zunanem opisu Slomškovega življenja in ne vstavlja Slomškove osebnosti in dela na zadovoljiv način, ne v cerkveno, ne v narodno slovensko zgodovino (prim. v tej smeri: F. Dolinar, Oče slovenske cerkve, Meddobje VII, 3-4). Ker so kritično izdani zbrani Slomškovi spisi poglavitni vir za njegov duhovni razvoj, do teh spisov se pa slovenski katoliki — še doslej ni pospel, gre Kovačičeva bolj zunanja usmerjenost Slomškove biografije v veliki meri na rovaš pomanjkanja znanstvene edicije celotnega Slomškovega slovstvenega dela. Celo neznanstvena Lendovškova izdaja je ostala torso. (Pač pa je Cirilova tiskarna v Mariboru izdajala Spise Karla Maya v prevodu profesorja-biblicista...)

Več okoliščin: nove ugotovitve „slomškovcev“; za beatifikacijski proces zbrano gradivo; v Kovačiču zanemarljeni historiografski vidiki: zaton dobe, ki ji je bil Slomšek eden izmed tvorcev — bi terjalo ob stoletnici Slomškove smrti 1962 novo monografijo. V normalnih razmerah. Toda teh za Slovence že od 1941 ni več... Izven Slovenije niso na voljo potrebni viri, v Sloveniji ni svobode za objektivno prikazovanje Slomška. Tako ob tej Slomškovi stoletnici nismo dobili nove monografije o njem.

V zdomstvu so pozno jeseni slovenski lazaristi v Argentini natisnili drugo izdajo Kovačičevega Slomška (s kratkim dodatkom o dogodkih v zvezi s Slomškom po letu 1935). S tem so se veledelno oddaljili škofu, ki je njih družbo prvi poklical v slovenske dežele. Saj je Kovačič še vedno najbolj obširen, v Slomškovem duhu pisan in znanstveno podzidan življenjepis slovenskega apostola. Tudi ni upati, da bi v bližnji prihodnosti mogli dobiti delo, ki bi bilo po temeljnosti in temeljitosti Kovačiču kos.

Doma je celjska Mohorjeva izdala „Knjigo o Slomšku“ (144 strani male osmerke) s podnaslovom „Zbornik ob stoletnici njegove smrti 1862-1962“. (Dejansko v kategorijah bibliotekne znanosti „zvezek“ [cahier], toda podobne „zbornike“ izdajajo tudi v zamejstvu np. Vzhodni zbornik.) Kot avtorja knjige sta podpisana Janez Poljanec in Franc Hrastelj. S pseu-donimom A. Poljanec se je nekoč podpisoval ... Boris Ziherl, morda je ob bolj konservativni snovi sedaj postal Janez (Janez Bleiweis, „kranjski Janez“ etc.). Vendar tudi ves tekst kaže v neposredno bližino intelektualne amplitude Borisa Ziherla. Torej: ta „drugi“ Poljanec je na str. 3 do 8 napisal opravičilo, zakaj sploh izide „vkljub Slomškovi konservativnosti“ takšna knjiga: „Slomškov kulturni pomen“. Njegovo religioznost razloži tako-le: „Vse njegove nabožne, duhovne misli in podobe so mu zrasle (...) v dobi, ko je znanstveni nazor o svetu in življenju komaj klil skozi univerze in delno že tudi tedanje srednje šole in se še ni razbohotil“ (str. 6). (Kot se je razbohotil sedaj, ko Boris Ziherl uči filozofijo... sicer bi se pa materialistični katehist lahko vprašal, če morda materialistične filozofije že Slomšek ni srečal in seveda premagal, koliko je poznal resnično znanost, celo naravoslovno. Toda tako vprašanje bi bilo že „historicizem“.) Kanonik Hrastelj, doma najboljši poznavalec virov za Slomškov življenjepis je popisal „Njegovo življenjsko pot“ (str. 9 do 19), k življenjepis bi mogli šteti tudi naslednje poglavje: „Njegova osebnost in dejavnost“ (str. 20 do 40), oslanja se na dosedanje ugotovitve. Večji del knjige pa obsegajo „Drobčinice“, navedki iz Slomškovih spisov iz različnih področij „po načelu — od vsakega nekaj“ (str. 134).

Kanonik Hrastelj je v tržaških „Knjižicah“ (v slogu in obliki znanih salezijanskih rakovniških knjižic) izdal jeseni 1962 bolj sklenjen in popoln prikaz Slomškovega življenja (str. 48), kot je pa celjski mohorski.

Položaj je danes v domovini tak, da ni mogoče izdati dela, ki bi objektivno prikazalo celotno miselnost in duhovnost pa celotno delovanje Slomška. Zgodovinar, ki ve, kaj je znanstveni ethos, zato ne more prevzeti naloge tam pisati monografijo o Slomšku.

France Dolinar

KNJIGE MOHORJEVIH DRUŽB ZA LETO 1963

Mohorjeva družba v Celovcu:

1. Koledar za l. 1963; 2. Dries van Coillie: Strahote kitajskih ječ (Doživetja flamskega misijonarja pod rdečo vlado Maoetunga, str. 250); 3. Franc Erjavce: Koroški Slovenci, 8. zvezek; 4. Lojze Ilija: Gospod Šimen (drugi zvezek).

Mohorjeva družba v Gorici:

1. Koledar za l. 1963; 2. Finžgar: Prerokovana (ponatis); 3. Maksimilijan Jezernik: Rim, Atene, Nairobi (opis misijonskih postaj v Afriki in obiski pri Slovencih, misijonarjih in novonaseljencih); 4. Dr. Jakob Ukmar: Kratka zgodovina vesoljnih cerkvenih zborov.

Mohorjeva družba v Celju

1. Koledar za l. 1963; 2. Univ. prof. ing. dr. A. Kuhelj: Tehnika v vsakdanjem življenju; 3. Dušan Savnik: Črna celina (opis Afrike); 4. Knjiga o Slomšku, sestavila Janez Poljanec in Franc Hrastelj; 5. Slovenske večernice, 113. zvezek: Lojze Kozar, Takšen prag. (Tu omenjamo, da je pokojni Finžgar, nekdanji 30 let tajnik MD, pred smrtjo pisal dr. Koledniku, da je zdaj v odboru MD 7 komunistov in trije katoliki!)

ZBORNIK SLOVENSKE ŠTUDENTOV NA DUNAJU 1923-1963

Vedno smo veseli, kadar mladina izda kakšno svojo knjigo, kajti s tem dokazuje, da se giblje in da hoče živeti. Če se giblje na kulturnem polju, toliko večje veselje za nas; poraja se že, če ne nova generacija, vsaj novi ljudje. Tako novo rast obeta zdaj pomlajena Koroška z Mladjem v Celovcu in s Klubom slovenskih študentov na Dunaju. Ta zadnji je izdal zdaj svoj Zbornik, s katerim je proslavil 40-letnico, odkar se je na Dunaju ustanovil Klub koroških slovenskih študentov, predhodnik tega kluba. V tem Zborniku, ki je ciklostilno razmnožen in okusno vezan v plastičen material (72 strani), so izpovedali slovenski študenti svojo vero v narod, domovino in mednarodno bratstvo (Bister Feliks), pozdravila sta ga Narodni svet koroških Slovencev (Dr. Inzko), in Zveza slovenskih organizacij na Koroškem (dr. Zwitter), na kar slede zanimive razprave: nekaj zgodovine Kluba koroških študentov v zadnjih štiridesetih letih (dr. Zwitter in Bister), nato članek rektorja I. Tomažiča o ustanovitvi visokošolskega doma KOROTAN na Dunaju. Tri razprave so napisali študenti: Waukonig je podal pregled slovenskega dela na dunajski univerzi od ustanovitve do zadnjih let (cele vrste rektorjev-Slovencev in odličnih profesorjev!), Zdovec je podal Misli o ugotavljanju manjšine na Koroškem, kjer odklanja z zgodovinskih in sedanjih vidikov način, kako hoče vlada ugotavljati današnje stanje slovenske manjšine na Koroškem. Detela pa daje lep pregled Miselnih strukture slovenske povojne književnosti (doma in v emigraciji). Ena varianta njegovega gledanja na današnjo slovensko literaturo, ki jo dobro pozna v domovini, in jo je med tem že tudi parkrat ponovil v drugih revijah, kar izpričuje, da je bil tak pregled potreben in iskani. Zadnji del je posvečen literaturi (najmočnejša pesnica Merlak-Detela), umetnosti (Bister) in Klubovim poročilom. Na vsak način: lepa in pomembna izdaja, ker prihaja z Dunaja, inspirirana predvsem od koroških Slovencev mlade generacije, ki se tako plodno in aktivno uvrščajo v slovensko kulturno javnost. — Cena 1 dolar. Se lahko naroča pri SKA.

še ugovori, ki so se 1962 in dvignili proti pisavi *bravec*, so pokazali, da se ta reformni predlog ne more uveljaviti kot edino veljavna norma, zato konferen-

vopisa predlaga, da naj v šolah za pisavo in izgovorjavo -*lec* oziroma -*vec* veljajo določila Pravopisa 1950, dokler posebna komisija ne sestavi, šolska oblast pa potrdi posebnega pravopisa z dokončnimi določili.

NAROČNINA ZA PUBLIKACIJE 1962/63

ARGENTINA: broš. 1.000, vez. 1.200 pesov; JUŽNA AMERIKA: broš. 1.100, vez. 1.300 arg. pesov; ITALIJA: broš. 6.500, vez. 7.500 lir; FRANCIJA: broš. 50, vez. 60 NF; Nemčija: broš. 40, vez. 50 RM; AVSTRIJA: broš. 260, vez. 320 avstr. šilingov; ANGLIJA: broš. 90, vez. 110 angl. šilingov; AVSTRALIJA: broš. 110, vez. 140 avstralskih šilingov; U.S.A. in KANADA: broš. 13, vez. 16 dol.

Pridržujemo si pravico spremeniti te cene, če bodo razmere to nujno zahtevale.

Lahko se plačuje tudi v obrokih. — Prosimo darila za Glas, ki ga pošiljamo brezplačno. —

Spominjajte se pri raznih prilikah SLOVENSKE KULT. AKCIJE!

— *Mlada slovenska harfistka je nastopila v Sieni.* — Znani harfist Nicanor Zabaleta je priredil tečaj za mlade harfiste na sienški Accademia Musicale Chigiana. Tečaja se je udeležila tudi mlada harfistka Lučka Kuretova iz Ljubljane, ki je nastopila na zaključnem koncertu najboljših tečajnikov. V svoj program je vključila „Souvenirs“ Vilka Ukmarja kot edino jugoslovansko točko na koncertu. Kritika je njen nastop ocenila z lepimi priznanji.

— V Londonu in v vsej Angliji se z vso slovesnostjo pripravljajo na 400-letnico rojstva dramaturga Williama Shakespeara. V ta namen bodo izdali tudi gramofonske plošče, ki jih bodo prodajali po vsem svetu. Posneli bodo 36 dram v izvedbi najboljših igrancev Shakespeareovih odskih del. V Angliji se zelo trudijo, da bi prejeli znanstveniki dovoljenje odpreti Shakespeareov grob v Stratfordu-on-Avon. Times, vodilni londonski dnevnik, je objavil pismo skupine literarnih zgodovinarjev, ki zagovarjajo misel, da naj se odpre grob. Menijo, da bo po navadah pred 400 leti pri ostankih kaj podatkov o mrtvem, tako tudi verjetno kak rokopis. S takim odkritjem bi se za vedno pojasnila skrivnost, ali je res Shakespeare napisal vsa dramska dela in zbirko sonetov. Mnogi še vedno namreč menijo, da naj bi bil avtor vseh del ali filozof Bacon ali pa kak drug književnik iz tiste dobe. Cerkvene oblasti dovoljenje za odprtje groba odklanjajo, toda mnogi domnevajo, da se bo nazadnje le našel način, kako bi literarni zgodovinarji prišli do zaželenih odkritij in do končne jasnosti o avtorstvu dram in pesmi.

— Francišskanski pater Angelo Lancelotti je odkril nov, pravzaprav mrtev jezik, ki so ga govorili pred 2000 leti v Mezopotamiji. Gre za jezik starih Akadijcev, ki so še pred Babilonci uporabljali klinopis. Omenjeni učenjak je na podlagi odkritij sestavil slovnico akadijsčine in s pomočjo teh raziskovanj se bo moglo pojasniti marsikaj iz biblične zgodovine.

— Na Dunaju je izšla knjiga Miroslava Krleža „Na robu pameti“ in je to prva izmed sedmih knjig, ki jih bo založnik Stiasny objavil po dogovoru z znanim hrvaškim pisateljem. Založnik ima svetovno pravico za vsa Krleževa dela. Objavljeno knjigo je že prodal v Anglijo, Francijo in Holandijo, prodal pa jo bo še v Nemčijo.

— Izmed sodobnih poljskih pisateljev se poleg Hlaska krepko uveljavlja tudi v tujini znani Jaroslav Iwaszkiewicz. V Nemčiji so izšle njegove novele pod naslovom „Ljubimci iz Marone“. Večina novel obravnava problem smrti. Nemška kritika je ugotovila, da so novele čisto moderne, dasi je pisatelj že prileten. Kritiki pri tem tudi podčrtavajo, da je poljska književnost prinesla v evropsko literaturo nov ton.

— V kanadski Narodni galeriji je bila odprta razstava kopij jugoslovanskih srednjeveških fresk. Iz Toronta so razstavo prenesli v Montreal, Vancouver in kanadski London. Razstava je vzbudila veliko pozornost.

— Pomurska založba je izdala prvi in komentirani izbor Kreftove novelistike. Knjiga prinaša tudi dvojce doslej še neznanih povesti, ki ju je Bratko Kreft napisal še pred drugo svetovno vojno. Zbirka nosi naslov „Kalvarijska za vasjo“.

— *Italijanska turistična revija* Le vie del mondo, ki jo izdaja italijanski Touring Club, je v oktobrski številki prinesla 16 strani dolg članek o Sloveniji, vrata na Balkan, kjer je podan sprejemljiv opis Slovenije z mnogimi slikami.

— *Mednarodna arheološka skupina* je našla v Palestini, kot meni Hewardska univerza, svetišče izraelskih očakov Abrahama in Jakoba iz 19. stol. pred Kristusom in sicer na podlagi ustnega izročila. Gre za kraj, kjer so kronali prvega judovskega kralja Abimeleha in kjer je Joahua zedinil izraelske rodove. Oltar svetišča so odkrili pod dvoriščem tempeljske trdnjave v Šehemu.

To odkritje na podlagi ustnega izročila, ki je starejše kot biblijski zapiski, nekateri že zdaj prištevajo k epohalnim odkritjem, enako Schliemanovemu odkritju Troje, če se namreč mnenje Hewardske univerze izkaže za resnično.

— Znani roman poljskega pisatelja Boleslava Prusa *Faraon*, ki smo ga dobili pred vojno Slovenci v Koblarjevem prevodu, zdaj snemajo v Egiptu skupno poljski in italijanski filmski podjetji. Režira Poljak Jerzy Kawalerowicz.

— *Filmska igralka Elizabeta Taylor* je končala svojo avtobiografijo in dobila zanjo honorar 200 tisoč dolarjev.

— *Francoski antikvar Raymond Hekking* je izjavil, da je Mona Lisa, ki jo kažejo sedaj po Ameriki, kopija, da pa ima on Leonardov original. Verjetno gre samo za senzacijo.

— *Društvo slovenskih književnikov v Ljubljani* je objavilo podatke o delu svojih članov. Izdali so 1. 1962: 4 pesniške zbirke, 21 proznih del, 6 dramskih besedil, eno zbirko pesmi za mladino, 9 mladinskih proznih del, eno televizijsko dramo, 6 radijskih iger, 2 scenarija in 8 zbirk esejev in kritik. — To je „oficielno“ društvo književnikov, ki se peča tudi z gospodarskim vprašanjem svojih članov, kajti poročilo pravi, da „se bo uredilo tudi stanovanjsko vprašanje članov, katerih nekaj že od osvoboditve dalje čakajo na stanovanje“. — Predsednik društva je Mira Miheličeva (prej Pucova), podpredsednik Tone Seliškar, tajnik Dušan Moravec, gospodar Venceslav Winkler.

— *Predsednica Mira Miheličeva* se je mudila na 20-dnevnem izletu v Združeni arabski republik, kamor je izbrane jugoslovanske pisatelje povabil Nasser.

— *Umrli je avstrijski slavist in zgodovinar za vzhodno evropsko zgodovino, svetovno znani prof. H. F. Schmid, star 67 let. Bil je najprej profesor slavistike v Gradcu, pa je po prihodu nacistov moral v zapor. Po vojni je postal profesor vzhodno evropskega instituta na Dunaju in predsednik Mednarodne zveze zgodovinarjev.*

— V Ljubljani je slavil 80-letnico življenja slikar *Maksim Gaspari*, znani slovenski folklorni slikar.

POSTANITE NAROČNIK
KNJIG SKAI!